

Velké divadlo na Malé scéně

Petr Mareček
editor MF DNES

☹ V přílivech a odlivech jevištních dekonstrukcí, klipovitosti a metaforických zapeklitostí se moderní angloamerická dramatika zdá pevná jako Petrova skála. Síle sdělení ustupuje vše nepodstatné, samozřejmostí je jistá řemeslná vybroušenost, matematická přesnost gest, slov i emocí. To uměli Tennessee Williams, Neil Simon, Arthur Miller, Martin McDonagh či Tracy S. Letts a umí to i letošní sedmdesátník, oscarový John Patrick Shanley. I to je jisté jeden z důvodů, proč po jeho slavném, v roce 2008 i zfilmovaném, dramatu Pochyby sáhlo pardubické Východočeské divadlo a hlavně hradecký rozhlasový režisér Pavel Krejčí.

V komorní Malé scéně ve dvoře vznikla podmanivá herecká inscenace, v níž se nadčasové téma pomluvy, pochybností, nadřazenosti řádu, tolerance i relativní skálopevnosti víry snoubí se znamenitým hereckým divadlem.

Pro Krejčího typická neviditelná režie klade důraz na význam gest i dialogů, vystačí si s neokázalými detaily, jako je narušení subordinace v rozsažení hrdinů či odfukování prachu z kostek cukru. Důležitá je pro význam

Flynn Josef Pejchal. Foto: P. Šedivý

hry příznačně vychýlená scéna Pavla Hubičky, v níž vyvolává tíseň po staletí neměnná asketická kancelář ředitelky chlapecké církevní školy, čerstvý vzduch dává jen lavička v náznaku zahrady. Stejně důležitá je i muzika, režisérův dvorní skladatel, mezinárodně uznávaný Jan Jirásek s velkou zkušeností s duchovní hudbou, napsal minimalistické motivy, jež mění nedělní chrámovou velebnost v thrillerové napětí. Závěrečná litanie „Kyrie“ s hradeckým sborem Jitro platí za katarzi z nejsilnějších stejně jako skromně nasvícený kříž.

Co by však byly obrazy bez aktérů. Krejčí z Pochyb učinil divácky věčné - a nikterak dlouhé - herecké

divadlo, všichni protagonisté ovládají umírněný civilní projev, takřka filmový. Vnímají se, poslouchají, reagují. Těžké to mají talentovaná Eliška Lásková v rouchu idealistické novicky James, avšak dobře vládne mimikou i hrou očí, i Jindra Janoušková, představitelka sestry představené. Její Aloysius je mrazivým ztělesněním tvrdosti, neúprosnosti a nezpochybnitelných pravd církevního řádu, jež však fasádu bigotnosti i osamělosti umí nečekaně narušit sarkasmem či záblesky jízlivého humoru a citu.

Každým příchodem však scénu přirozeně ovládne znamenitý Josef Pejchal v roli otce Flynn, charismatického duchovního, jehož Aloysius nařkne ze zneužití nešťastného dvanáctiletého outsidera. Ať už má nedělní kázání, učí kluky basket, žertuje o vánoční slavnosti, nebo musí bojovat o svou nevinu a důstojnost, jde o dokonale koncentrovaný výkon plný důvěry v text i režii. Do všeho dobře zapadá také vstup chlapcovy matky ztělesněné Romanou Chvalovou.

Pardubické Pochyby mají více patet, jde v nich i o věčný boj o otevřenost církve, ale v tom nejvyšším se hraje o pomluvě, kterou „jako peří z rozříznutého polštáře ve větru už nikdy neschytáte zpátky“. A hlavně o soucitu, svědomí a naději.